

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Beszerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 28.

Non scholae.

Nem tehetek róla, de így június utolsó napjaiban rendesen olyan diákos hangulat szokott engem elfogni. Beszélek arról, hogy mi mindent fogok csinálni »szün-időben«, mit akarok elkészíteni »a tanév elejéig« s a mi szeptemberben fog történni, arra akárhányszor azt mondom, hogy »jövőre.«

Ugy veszem észre, ez a diákos hangulat nem csak engem tölt el ilyenkor; a kedves tanulóévek emlékei fel-felébrednek mindannyiunkban s ha máskor nem is, de legalább tanév elején és végén az összes magyarság, vagy legalább tekintélyes része együtt érez a diákokkal, az iskolával.

Ilyenkor meghányják-velik az iskola ügyeit, rendesen abból a szempontból indulva ki, hogy vajjon a család személfénye, a kis diák megbukott-e? vajjon tiszta jeles-e a bizonyítvány vagy »elcsúfította-e« valamelyik szigorú tanár egy kegyetlen »jó«-val? Ha a bizonyítvány megfelel a család reményeinek, megdicsérik a diákot és az iskolát, ha pedig rosszabb az eredmény, mint várták, akkor a diák megnadrágoltatik s kimondatik az iskolára a szigorú ítélet, hogy nem ér az egész egy hajítófát.

Ezzel a tanügy sommásan letárgyalatik. Ebből aztán származik elég kellemetlenség a szülőkre is, az iskolára is.

A szülők nem értik meg eléggé az iskola szellemét, az iskola pedig nem tud eléggé alkalmazkodni a szülők, az élet követelményeihez. S e kettő közül az utóbbi a nagyobb és a nálunk is érezhetőbb baj.

Évek óta hangoztatja a magyar közvéleménynek az iskolaügyekkel foglalkozó — sajnos: csekély — része, hogy a középiskolai tanításra fordított időszak legalább is jó egyharmada kárba vesztett, haszontalan időpazarlás. Tömegesen olyas dolgot kell a diáknak beszélnie, a minek későbbi élete folyamán abszolút semmi hasznát sem veszi s még több olyan dolgot *nem* tanul meg, a minek hiányát később keservesen megérzi.

Csaknem valamennyi tárgynál ki lehetne mutatni ezt a fonák arányt. Mindenekelőtt a vallástannál a kevés óraszám mellett csodaszámba megy minden érdem-

leges eredmény. Az exakt tudományoknál a sok elmélet elnyomja a gyakorlatot, mely utóbbinak idő alig jut; az elmélet könnyen kirepül a fejből, praktikus rész alig is volt benne, így a ki nem választja szakmájává az exakt tudományokat, azokra nézve ebbeli középiskolai tanulmányai mind hiábavaló fáradság maradnak.

Legfontosabb az eredmény a humán tantárgyakban.

Kezdve a történelmen: megtanulja a diák pontosan, kik voltak Róma királyai, hogy voltak felosztva Róma lakosai, kik voltak Asszírria és Babilonia hős hadvezérei, ellenben gondos figyelemmel el-fitkolják előle 1848 és 1849 fölséges küzdelmeinek részleteit, az abszolutizmus kegyetlenségeit, nem is említve a kiegyezés utáni évek történetét, úgy hogy a gyermek pl. a boszniai okkupációról legfeljebb a nótából tud annyit, hogy megy a gözös Boszniába! Ugyanily tájékozatlanságban marad a külföldről is, a porosz-francia, az osztrák-olasz, mexikói, az orosz-török háborúkról, a legújabb tudományos és irodalmi haladásokról stb. S vajjon hány embernek lesz kedve, ideje és módja e fogyatékokat kipótolni akkor, mikor az iskola porát lerázta s az étellel komolyan kell szembeszállnia?

Még ennél is különösebb a helyzet a nyelvtanítás terén. A gimnáziumi nyelvoctatás túlnyomó részben két olyan nyelvvel pepecsel, a melyeket az ember 1. soha sem használ, 2. most már egy sem tanul meg teljesen. Apáink legalább büszkék lehettek rá, hogy Cicerót, Vergiliust, Horatiust és Homérot úgy olvasták eredetiben, mintha anyanyelvükön irattak volna. Az ő idejükhöz illt is a klasszikus írók márványszerű, plasztikus nyugalma. De ma már legtöbbször egyszerűen nem *érünk rá* klasszikus tanulmányokba mélyedni. Nem ér rá maga a gimnázium sem, mert fokként egyre lejjebb szállítja a klasszikus nyelvekből felállított mértéket. A közönség pedig — ismét az iskola iránt érdeklődő csekély töredéket érve — hangosan követeli a latin és görög nyelvtanításnak ha nem is teljes eltörlését, de alapos megszorítását.

Nem kívánjuk mi, hogy a két skandináv állam példáját kövessük, melyek a klasszikus nyelveket egyszerűen proskribálták. A latin nyelv ismeretére szüksége van intelligenciánknak; de nincs szüksége a görögre. S a latin nyelvből is

más módszert kellene alkalmazni. Ellenben szükség van a német és még legalább a francia nyelvnek a mainál behatóbb tanítására, esetleg fakultative az angolra.

Hogy a mai nyelvtanítás mennyit ér, mutatja a következő eset. *Wlassics* miniszter fiát, azt hisszük, már csak elég gondnal tanították a tanárok: hiszen a papa egyuttal a magyar tanügynek és tanároknak is kegyelmes papája. Nos hát a nyolcz évi oktatásnak az volt az eredménye, hogy a fiatal *Wlassics* képtelen volt németül vasuti jegyet kérni!

Ezt maga *Wlassics* miniszter beszélt el, bizonyonyal nem dicsekvéssből. A közönség se lánson hát dicsekvést az évvégi értesítők adataiban, hanem csupán egyszerű beszámolót, a helyzet bemutatását. És még azonfelül valamit: felhívást közös munkálkodásra. Meg kell mozdulnia közvéleményünknek s követelnie a közoktatás gyökeres reformját a régen elhangzott s épp oly régen felejtett jelszó értelmében:

Non scholae, sed vitae.

Dr. K. A.

Az autonóm vámtarifa.

Mint értesülünk, a magyar kormány elhatározta, hogy a osztrák kormányval az autonóm vámtarifa feletti tárgyalásokat az 1899: XX. törvényezikk rendelkezéseikhez képest és értelmében megkezdi. Erről a kereskedelmi miniszter báró *Call* osztrák kereskedelmi minisztert értesítette.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jun. 28.

A képviselőház Sándor-utcai vidékének képe is arra vall, hogy a Háznak mai ülése rendkívül érdekesnek ígérkezik. A Sándor-utca gyalogjáróján nagy közönség tolong. A ház-nagy irodát egyre ostromolják jegyekért, pedig már elkelték. Még csak tízedfél órára jár az idő, a képviselők azonban máris gyülekeznek.

A folyosók egy csapásra megélnéknélnek és a képviselők csoportokba verődve tárgyalják a történelendőket. Es most *Ugron* Gábor érkezett meg. Gyors léptekkel halad át a folyosón és egyenesen a tanácskozási terembe tart. Teljesen nyugodt, az izgalomnak a leg-

FÜCHSL TESTVÉREK, bornagykereskedő cég, NAGYVÁRADON,

(Alapított 1850)

Tisztelettel értesíti az érdeklő közönséget, hogy általánosan nyilvánított óhajnak megfelelően, eddig csak hordókban forgalomba hozott borait ezentúl **literes palaczkokban** is áruba bocsátja. — Hangsúlyozni óhajtuk, hogy csak azon borok tekinthetők cégünkön eredőknek s csak oly palaczkok tartalmáért szavatolunk, melyeknek czimkéje, kupakja és dugója alatti bejegyzett védjegyünket viselik.

Elsőrendű asztali bor literes palaczkokként 45 kr. (Palaczkbetét darabonként 5 kr.) Pecsénye-, csemege- és gyógyborok megrendelésre lepalaczkoltatnak. — Rendelvények Kossuth Lajos-utca 15. szám alatti telephelyünkön fogadtatnak el.

Telefon-szám 106.

188-4-25

Viszontelárusítóknek külön árszabás.

kisebb jele sem látszik meg rajta. Ugronnal egy időben érkezett meg *Dobránsszky* Péter egyetemi tanár. A főrendek páholyában foglal helyet.

Tíz órakor teljes a karzat, zsufolásig megtelt, jobbra hölgyközönséggel. Régen nyilvánult ekkora érdeklődés. Talán *Bánffy* bukása napján vagy *Szell* Kálmán beköszöntőjekor. zsongás tölti be a termet. Es most fölhangzik az elnök csöngettyűjének szava. A képviselők a terembe tódulnak. Az ülést *Perczel* Dezső megnyitja.

Az idegenek karzatára most vonulnak fel a külföldi diplomaták. Az izgatottság alig tudta kivárni az apróbb jelentések lemorzsolását. A kvótáról szóló királyi döntést publikálják, amelyhez *Rakovszky* azt a megjegyzést fűzi, hogy elfogadja ugyan, de magasabb kvótáért a kormányt teszi felelőssé.

Szell Kálmán kijelenti, hogy a felelősséget igenis elvállalja. Eljárását a kvóta körül ismételtelen megokolja.

Rátokay László szintén tiltakozik a királyi kvótadöntés ellen. Kritikáját föntartja akkorra, amikor napirendre kerül. *Szell* ismételtelen utal arra, amit a multkori ülésen ebben a tárgyban *Rátokay* mondott.

Végre *Ugron* Gáborra került a sor. Altalános mozgás, azután teljes esőnd támadt. A legmegfeszültebb figyelem közepett emelkedett föl *Ugron* Gábor szólásra. Minden szem rajta. Es most belekezdett a mondanivalójába. Hasonlattal kezdte, Törökország eredetével. *Gajári* Odönbe kapott: »Edes Mufti«-hoz hasonlította, akit a szultán szokott selyemzsinórral küldeni az áldozathoz, aki azzal kezdi beszédét: Sajnállak, jámbor felebarátom . . .

Ezt a találó hasonlatot a balközép derültséggel fogadta. A szélsőbal figyelő állásba helyezkedett.

Ugron ezután *Gajári* vádjával foglalkozott.

Nyíltan kijelentette, hogy sem egy milliót, sem egy frankot nem kért; nem is kapott *Delcassétól*. Hasonló nyíltsággal jelentette ki azt is, hogy semmiféle orosz politikussal nem érintkezett. Védekezésének veleje az volt, hogy Magyarországon politikai czélokra alapítottak bankokat s ugyanezt tették a ráczok és romá-

nok is, — csak a függetlenségi politika támogatásása nem lenne szabad ugyanezt tenni?!

Védekezése a Házban nagy hatást tett, még nagyobb a karzaton, melyet ki is ürittetett az elnök, kinek eljárását *Rakovszky* erős kritika tárgyává tette, mire ismét beengedték az ifjúságot, mely mindvégig tüntetett *Ugron* mellett.

* * *

Elnök: *Perczel* Dezső.

A jelentések felolvasása alatt a szélsőbalon kiáltások:

— Halljuk a kvótát!

A kvóta-döntés.

Elnök felolvastatja a kvóta-döntés ügyében leküldött királyi döntést.

Rakovszky István: Elfogadja hódolattal a döntést, de a kormányt teszi felelőssé ezért a magasabb döntésért, mely az amúgy is sanyargó országot még jobban sújtja. (Elénk helyeslés a balközépen.)

Szell Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy a kvóta arányos és a felelősséget elvállalja.

Rátokay László: Nem akar most ebben a kérdésben tovább menni. O három nap előtt szavát tette a kérdést s föntartja nézeteinek kifejtését akkorra, ha napirenden lesz ez a kérdés.

— Napirendre kell tüzni! — kiáltják a szélsőbalon.

Szell Kálmán: Ha napirendre lesz tüzve, akkor se változtathatnak a tartalmán.

A ház a kvóta-döntést tudomásul veszi.

Több apró ügy következett ezután, melyeket a Ház türelmetlenül hallgatott. Végre az elnök jelenti, hogy *Ugron* Gábor napirend előtt kíván felszólalni. (Halljuk! Halljuk!)

Ugron nyilatkozata.

Ugron Gábor: Nyilatkozik, nem az elleneségei kedvéért, mert azokért az ő újáról le nem tér. Hanem azok kedvéért, akiket a rágalmak és gyanúsítások félrevezetnek annyira, hogy sárral dobálják őt. *Gajári* Odön ur elvállalta az édes mufti szerepét. (Derültség.)

Ez a mufti Konstantinápolyban a legfinomabb nyelvű mufti, akit ki szoktak küldeni, ha valakinek selyemzsinórt küld a szultán. »Te kedves igazhíttű, fáj énnem, de itt hozom a

selyemzsinórt, melyet a szultán kegyelme küld neked.«

Gajárinak én ezt felelem: Nem fogadom el! Hanem *Gajárinak* hasonló jókat kívánok. (Elénk derültség a balközépen.)

Gajárinak felel: *Se egy millió forintot, se egy frankot nem kért Delcassétól*. Sőt a köztünk való beszélgetésben pénzről szó sem volt. Mit mond *Rimler* a levelében? hogy én anyagilag tönkre tettem azzal, hogy a búcsu látogatás alkalmával faképnél hagytam. Ha én pénzt kértem volna *Delcassétól*, mondhatná-e, hogy tönkretettem? Nem. Azt bizonyítja ez, hogy *Rimler* a saját czéljait kivüle (*Ugronon* kívül) akarta elérni.

Mikor *Rimler* is csak egy millió frankot kért, — honnan vette *Gajári* azt a vádat, hogy egy millió forintot kért. Ez már nem is az igazság keresése, hanem licitáció. (Tetszés a balközépen.)

Az az állítás, hogy a külföldről szabad elfogadni pénzt, szervezésre segítyt, — ez csak vélemény volt. (Derültség jobbról.) En nem kaptam semmit, mégis azzal vádolnaki mintha elfogadtam volna, korrumpáltam volna.

Pénzt politikai czélokból lehet felhasználni organizálásra, választásra (Ugy van a balon.) erre is tisztességesen és becsstelenül. (Zajos ugy van! A Bánffyak!) lehet ugy, amint tette egy képviselő, aki megvette a mandátumot. (Zajos ugy van a balközépen.)

Kiáltások: Ez az ember merte tegnap azt mondani: Hazaárulás.

Lévay Lajos: Majd felelek!

Ugron Gábor: *Gajári* egy erkölcstelen tervezettel s a magyar ember reputációját bántó alapítással vádol, mert egy bankot akartam alapítani. Akkor erkölcstelen a bankoknak tantítmje, a pártkasszába való fizetése, még a vezető férfiak jövedelme felének ér. Nohát elismerem, hogy Magyarországon ez — szokatlan. Magyarországon mindig politikai czélokból alapítottak bankokat, az összeférhetlenségi törvényt azért hozták, mert ügyészek a Házban ültek. (Tetszés a balon.) A szászok, az oláhok, a nemzetiségek politikai czélokra bankokat alapítottak. Mért ne volna szabad egy oly pártnak, mely az ország függetlenségeért küzd, bankot alapítani? (Zajos tetszés a ba-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Ezüstmenyegzőn.

Emlékszik, édes?

Huszonöt éve — vagy pár napja csak?
Az az idő beh gyorsan elhaladt!
Huszonöt éve épp e percbe' tán
Mondtunk ki egy nagy szót egymás után.
Szent eskünek nem volt más tanuja,
Csak a kis templom puszta négy fala
S a napsugár, mely csókot hintve rád,
Körülragyogta fehér nászruhád.

»Emlékezem . . .

Fehér menyasszony — boldog voltam én!
Mellettem a daliás vőlegény,
Előttem ábrándok világa, titka,
Egy boldog élet szép reménye nyitva —
De most, most százszor boldogabb vagyok!
Boldogságról már nem csak álmodok,
S fehér menyasszony ha nem vagyok én,
Ősz hajjal itt a fehér — vőlegény.«

Emlékszik, édes?

Midőn kezünk a stóla fogta át,
Maga fejére egy kis lepke szállt.
Bohó pillangó, tiszta hófehér,
Minő a réten száz és száz megél.
De énnem ugy tetszett akkoron,
Az áldás szállt fejére láthatón,

S hittem szilárdul: boldogok leszünk,
Égi glória — az jött le nekünk.

»Emlékezem . . .

De lássa, hol van az a lepke már?
Elszállt, akár a esalfa napsugár.
Am itt maradt belőle valami:
Az áldás — és megsugatom-e, és mi?
Hát a fehérség — őszbe hajolunk,
De az időre nem panaszkodunk.
Hajunk s egész világ megváltozott,
Csak mi vagyunk, mik voltunk: boldogok.«

Emlékszik édes?

Az első csókra? . . .
»Csitt! emlékezem.
Beh édes volt, én édes Istenem!
De arról majd ha egyedül leszünk.
Megint csak kettecskén beszélgetünk.
Sokan meghallanak — csitt most tehát!
Majd este, hogyha a nap is leszállt,
S kigyúlnak a parányi csillagok,
Akkor megint elcsattanhat a csók,
Titkon, kettesben, esőndben, édesen —
S míg boldogságtól könnyes lesz a szem,
A multba szállunk . . . és ifjak leszünk . . .
S emlékezünk . . . «

Idill falun.

Becsipett gazduram
Amúgy igazába!

Ivott másnap délig.
Ugy délebed tájba'
Rácsapott öklével
A kerek asztalra.
»De már most elég volt,
Erre meg amarra!
Vasárnap is volna,
Ebédidő volna,
Jó kereszténynek most
Otthon vagon dolga.
Kisérj haza, sógor!
Szedte teremtette,
Sohsem voltam, sógor,
Ilyen széles kedvbe'!

Megindultak bátran,
Fogva egymást karon.
Hanem az az utca
Csintalan lett nagyon.
Elszaladt előlük
Hol balra, hol jobbra,
Vége felfutott a
Pápista toronyra.
Kezdett hintázni is,
Majd meg nagyott döccent,
Ravaszul, álnokul
Mélyen le, meg fölment.
Gazduram kérdezte
Is a sógort váltig:
»Bolond ez az utca,
Vagy csak hogy ugy látszik?«
»Ne félj, mig engem látsz,
Csak szoroson fogjál . . . «

Ion). Ezért akarta behozni az idegen milliókat. *Soha orosz politikusokkal se közvetlen, se közvetve nem érintkezett.* Csak kétszer kapott Rimlertől egy anzikskártyát, ezek egyikében írja, hogy őt milyen szépen fogadták s majd elmondja ezt személyesen. Azóta se látta Rimlert.

Foglaltam-e állást valaha a delegációban Oroszország mellett? Mi jogosítja fel Gajárit, hogy engem az oroszokkal meggyanúsítson?! Ugy látszik, csak az alkalmat kereste, hogy meggyanúsítson. Az ő politikája: hogy a szláv és germán hatalom előnyomulásában, a Középtengeren Ausztria és Magyarország mint bástya álljon meg s megállítsa mind a kettőt. (Élénk tetszés a balon).

Molnár Jenő: Ezt érteni kell ám! (Zajos derűtlenség).

Ugron: Gajári Dobránszkyval is előhozakodott. Hát én igenis szoktam támadni, de sohasem űztem azt a műkedvelői hóhéri szerepet, hogy keztyűs kézzel öljem meg valakinek becsületét. Magyarázza meg valaki, mi fenyegeti a magyart francia részről. Se a nyelv, se a kultúra, se a gazdaság. Ha a francia gonosz, ördögi természettel volna felruházva, akkor se tudnám a francziának a magyar érdekeket eladni. (Élénk tetszés a balon).

A francia pénzzel, francia fegyverrel számos nemzet nyerte vissza szabadságát. Mutasson Gajári egy nemzetet, mely a német segítségével lett szabad. (Taps a balon)

Ezekben mondtam el, amit mondani akartam. Csak azt kérdelem: nincs-e jogom nekem egy más szövetséget pártolni. S vajjon az jobb-e, ha mint önök leborulnak szolgailag a hármasszövetség előtt?

Azt kérdezem, nem kellene még az önök szempontjából is — itt ellenzékét csinálni, hiszen ha nincs elleazék, nincs mit követelni. De *itt minden ellenzékét lehetlenné akarnak tenni.* (Tetszés a balon.) Ez a második becsületes kiindulás két év óta. Nem arról van szó, hogy az elvet megdőntsék, hanem az egyént öljk meg. Ha lehet behálózással, ha nem, okmányokkal, ha azt se: gyanúval s akkor föláll itt a jól beosztott tábor, hogy az ember becsületét megölje. (Viharos tetszés a bal-középen. — Éljen Kossuth! — a szélsőbalon)

Az Ugronisták és a néppártiak zajosan tapsolnak.)

Ugron: Mikor Gajári ezt a munkát véggezte, azt mondom rá: Nem volt uri munka! (Perczekig tartó taps a balközépen. Az álló karzaton is tapsolnak.)

Vészi József és Belicska Béni felugrál: Ki kell űriteni a karzaton.

Elnök elrendeli a kiűritést s feloszlatja **5 percre az ülést.**

Szünet után.

Az elnök eljárása ellen.

Rakovszky István: A házszabályokhoz szól, sajnálja, hogy az elnök a házszabályok ellenére kiűritette a karzaton, ahelyett, hogy előlegesen figyelmeztette volna a csendre. Ezt az elnök nem tette. A miért is ezen eljárása a házszabályok 247. §-ába ütközik. Nem hiszi, hogy az ellenzék a nép és Ugronpárt Kossuth kijelentéseit akceptálná.

Olay Lajos: Helyesen tette Kossuth!

Rakovszky István: Nem fogja engedni a házszabályok kijátszását. (Helyeslés balról.)

Elnök kijelenti, hogy már az ülés elején intézkedett a rend fenntartásáról.

Bartha Miklós: Nem rendőrnek, de elnöknek választottuk.

Elnök rendreutasítja Barthát. Folyton rendre, csendre intette a képviselő urakat. Mikor az elnök a tapsot hallotta, azt a karzaton kiűresítette. (Helyeslés balról.)

Rakovszky István: Itt is tapsoltak; köröskörül tapsoltak.

Olay Lajos követelte Ugrontól, hogy nevezze meg azt, ki Gajárral egyetemben támadta. Én harsányan beleszóltam: ha férfi az illető, mondja meg, ki az? Megengedi, hogy oly zajban az elnök szavát nem lehetett érteni.

Szilágyi Dezső: Az elnök előadta a tényállást és én elfogadom azt és, hiszek neki (Nagy tetszés a jobbon.) Senki sem kívánhatja az elnöktől, hogy ily óriási zajban úgy kiáltson, hogy a karzat is megértse. (Ellenmondás a balközépen.) Első legyen a rend. Elfogadja az elnök szavát. (Taps a jobbon.)

Rátkay László: Ő is honorálja és elfogadja az elnök kijelentését. De látunk és hallunk s látjuk, hogy az elnök intését a karzat nem méltatta. Most a nyilvánosság, melyet mindig meg akar őrizni, meg van korlátozva. Kéri az elnököt, hogy eressze vissza az illúságot a karzatra s intse meg őket.

Polónyi Géza Rátkay kérelméhez csatlakozik.

Rakovszky is kijelenti, hogy az elnök szavahihetőségében nem kételkedik. De az elnök maga elismerte, hogy a figyelmeztetés nem történt úgy, ahogy a házszabályok rendelik, vagyis a *törvényre való hivatkozás elmaradt.* Kéri, hogy eressze vissza az ifjuságot.

Gr. Andrássy Gyula kijelenti, hogy ő ott állt az emelvény előtt. Hallotta az elnök szavát, de nem értette.

Vészi József: Konstatálja, hogy a karzati taps és éljenzés után ő és Belicska Béni jelentették az elnöknek, hogy a karzati tapsol. Erre kért az elnök csendet, erre újra tapsoltak s erre történt a törvényszabta kiűrités.

Gajári Odön fölállt szólásra. Nagy zaj a balon: a karzaton beereszteni.

Elnök: Megkérdem a házat.

— Nem lehet! Törvénytelenség! kiabálnak a balközépen.

Elnök: Kéri, hogy azt a tárgyat befejezettnek tekintsék. A karzaton megnyitja.

Az Ugron-ügy folytatása.

Gajári Odön: Nem tévesztette meg Ugron hangjának szokatlan élessége, sem az, hogy védelem helyett támadásra ment. Ha az édes mufti hasonlat meg volna, bizonyára ebben a dologban — selyemzsinórt vitt volna. A millióban — beismeri tévedett. — Nem frtról csak millióról volt szó. Azt is elhiszi, hogy Rimler egy agent provocatorem, de hát azok a levelek, itt az idő, most vagy soha! — mit jelentenek. Nem azt, hogy Ugron sürgette Rimlert?

Ezután Molnár Jenőt persifalja. Világosítsa fel hát, ki az a harmadik szövetséges az Ugron szövetségben?

Molnár Jenő: Nem foglalkozom felnöttek oktatásával!

Bartha Miklós: Menjünk tovább.

Gajári: Ugron szövetsége: a muszka felfogáshoz való közeledés. — Ugron, mikora pénzről beszél, mindig azt sejteti, hogy az az osztrák millió lebeg a levegőben, melyben Bánffy meggyanúsították.

Rakovszky: Rohonczy mondta!

Gajári: Ki ismerte be valaha, hogy külföldi pénzt kaptak arra? Ami pénzről ő tud, az minden politikai ellenszolgáltatás nélkül, csakis a jelentkező veszedelem elhárítására adták.

Kiállítások: Ischli klauzula!

Gajári: Bánffy felhatalmazására becsület-szavára kijelenti, hogy a szabadelpvűpárt kasszájába egyetlen fillér se folyt be külföldről.

Tiltakozik az ellen, mintha a politikai ellenfeleinek kivégzésére vállalkozott volna. Mi-

S nagyott botlottak az
Utczafordulónál.

»Rosszat jelent — ne te!
Nem megmondtam? Nézd csak:
Ott a feleséged.
Egyenest feléd tart.
»A fe— feleségem?«
Hüledez a sógor.
»Hiszen te egészen
Részeg vagy a bortól.
Nem látod-e, hogy az
Az ördög mátkája
Bottal kezében a
Te életed párja?

Nem hiszi gazduram;
A fejét fölveti,
Biz az a fel-ség,
No, megesett neki!
Szedné az irháját —
Ha az csak úgy menne!
Szaladna is vissza —
Az ám, ha lehetne!
Feleség, meg a bot
(Nehéz kő mindegyik!)
Mint a tüzes sárkány,
Oly hamar érkezik
S feleség meg a bot
Amugy igazába
Osztyák is az áldást
Gazduram hátára.

»Ejnye, te Istentől
Elrugaszkodottja,
Világnak bolondja,
Szívem pióczája,
Hát te csak nap mint nap
A koresmákat járod,
Otthon meg koplalhat
Az egész családod?
Tolvaj, haramia —
Nesze ez is, nesze!
Meglátom én, máskor
Igy berugni mersz-e?
Ezt a derekadra . . .
Ezt a lapiczkádra . . .
Hogy vitt volna el a
Kilencz fejű kánya!«

Csak nézte a sógor
Szép pipaszó mellett.
De mikor az asszony
Nagyon nekikezdett
Elővette ő is
Ripacsos sombotját.
»Hunczut, a ki bajban
Nem ismer czimborát!«
Neki huzalkodott
S a hol közel érte,
Nagyot koppintott a
Menyecske fejére.

Sikoltott az asszony.
Fájdalmast, éleset.
Kiserkedt homlokán

A vére keveset.
Gazduram ránézett —
Ah, ez az oroszlán,
Kinek a nőstényét
Mégvérezték — osztán
Tör, zuz, mindent rombol,
Vakon öl, dúl, tombol —
Ő is kijózanult
Egy véres homloktól.
Asszonya kezéből
A botot kikapta
S neki a sógornak.
»Ilyen-olyan adta!
Megverem, mikor kell,
Én a feleségem,
De ha más nyul hozzá,
A lelkét kitépem!«

Hogy s miként folyt le a
Lovagias affér,
Az a sok koppintás
Papirosla nem fér.
Elváltak végre — a
Sógor betört fejfel,
Gazduram pedig egy
Félig kivert szemmel.
De a feleségét
Vitte haza büszkén,
Szerelmes mosolylyal
A karjára fűzvé:
»Mert hát az asszony is
Az én igaz jussom!«
Az pedig rá sem mert

kor valaki becsületbeli ügyét védeni kellett, ő mindig az első volt, ki a megtámadottnak védelmére kelt. (Helyeslés jobbról.) Így tett ő a zabügynél. Emlékében van még a Waterland dolga, ő azt nem használta ki s pedig tehetett volna. Ugront nem ő, de Ugron tettei üldözik.

Meszlényi Pál: Meggyőződtem róla, hogy a karzat ajtója be van zárva. (Zaj balról.)

— Nyissák ki!

Jobbról: Ide hallgassanak.

Gajári Odön: Ha használhatna az országnak, úgy reflektálna Ugronnak, de így nem reflektál arra! (Gunyos nevetés balról.)

Meszlényi Pál: Kéri a karzatra vezető ajtót kinyitni.

Elnök jelenti, a mint ez a tárgy le lesz tárgyalva, megnyitja a karzatot. (Óriási láрма.)

— *Ez jogtalanság. — Ezt nem szabad megengedni.*

Rakovszky: Tiltakozik a törvények és jogok ilyen bitorlása ellen. (Helyeslés, láрма.)

A megvásárolt mandátum.

Lévai Lajos: Ugron beszédére reflektál, ki hogy a közügyemet magáról elterelje, vele foglalkozott.

Kubik Béla: Akinek vaj van a fején, ne menjen a napra. (Élénk derűtség.)

Lévai Lajos: Hivatkozik a választásánál történt visszaélések feljelentésére hozott kuriai ítéletre, mely felmentette a vádlottakat. Az ő ellenfele, különben Ugron híve volt. Nem költhetett volna annyit a választására: a mennyit neki tulajdonítanak, nem volt. (Helyeslés balról. — *Ezt elhisszük.*)

Bartha Odön: Hát honnan vette?

Lévai Lajos: Azt hiszi, hogy Ugron tette súlyosabb beszámításba jöhet, mint az övé.

Tisa Kálmán halk hangon beszélt. Arra a vádra nyilatkozott, hogy ő a *Vatikántól* pénzt kapott a választásokra. Kijelentette és *Wekerle* hivatalos adatokkal bebizonyította, hogy a *Vatikántól* választási támogatást nem kapott. Ezenfelül adatokkal bebizonyítható, hogy tudára adta a *Vatikán* államtitkárának, hogy nem a kormánypárt érdekéről van szó, hanem arról, hogy a katolikus papság ellenségévé ne tegye Magyarország többségét.

Ugron Gábor: Lévainak azt válaszolja, hogy a közvélemény már is ítélte ügyük közös igazságáról.

Lévai Lajos: Mit törődöm a maga bírálatával.

Ugron Gábor: Gajári ellenvetése is ő mellette szólt, mellette bizonyított. Fejtegeti a politikai helyzet 25 éves multját, mely megérte,

Nézni egész úton.

Ugy hogy a ki látta,

Esküt tett reája:

Ez a föld legszendébb,

Legjámorabb párja!

Csak a faluvégi cigány

Morogta, mormolta:

Szerelmes férj, okos asszony —

Ez ennek a sorja!

Sempre sognare.

Mindnyájunknak van egy-egy álma.

A szív titkolt ezernyi vágya,

A büszke szárnyalású lélek,

Ez álomba mind, mind beférnek,

S véljük, az élet sem teremhet

Ez álomnál szebbet, nemesbet . . .

Mindnyájunknak van ilyen álma.

De jaj annak, ki feltalálja!

Virág helyett kórót szakasztva,

A szép álmod holtig sratja.

Boldog, ki ábrándját keresve,

Holtáig sem találhat erre;

Élete hosszú, boldog álom —

Nekem is van egy ilyen álmod . . .

Krüger Aladár.

hogy egyszer már az ellezők is hathatós fegyverekhez nyuljon. Egész nyugodtan az ország itéletére bizza viselkedését. (Hosszas helyeslés. Taps balról.)

Gajári Odön: Szerette volna, ha Ugron meggyőző, s sajnálja, hogy ezt elérni nem tudta.

— *Éljen Ugron!* Felkiáltások balról.

A karzatról — *Éljen Ugron!*

Jobboldal: Tiltakozik az ellen.

Holló Lajos a karzatra: *Mondják éljen Gajári!* — (Taps a baloldalon.)

Elnök rendre inti a házat.

Rakovszky István: *Rosz vadászat volt a mai.*

Szűnet után a miniszterelnök és Darányi miniszter különböző interpellációkra válaszoltak.

Többek közt **Szell Kálmán** válaszolt **Rátkay Lászlónak** az interpellációjára a Kossuth-szobor ügyében. **Rátkay** replikájában azt mondta:

— Kossuth néma sírjából orkán fog kelni, mely elsőpri önököt! Nem veszem a választ tudomásul.

A ház a választ tudomásul vette.

Ezután **Szell Kálmán** indítványára a Ház ülését szeptember harmadikáig elnapolták.

Tüntetés az utcán.

A karzatról kizárt publikum kitódult az utcára. Ekkor érkeztek meg a rendőrök és a népet az utcáról is eltávolították, az utcát pedig elzárták. Ekkor kijött Ugron Gábor s mikor a muzeum körülré ért, óriási éljenzéssel fogadták s az egyetemi ifjak a tehnikáig kísérték. Itt Ugron kocsiá tült, — mialatt megújult az éljenzés. Több egyetemi ifjut a rendőrség igazolásra szólított fel. Az egyetemi ifjak nemzeti pártja erre felkereste Ugront a lakásán. **Nagy József** üdvözölte az ifjuság nevében, mint a magyar munkálkodásnak egyik legkiemelkedőbb képviselőjét; biztos, erejében szilárd, nemzeti akaratban hajthatatlan bajnokát.

Ugron válaszolt a beszédre: Meggyőződhetek ma, hogy ha Isten és az igazság velünk van, hiába tulnyomó tömeg és hiába az álnok támadás. Az új ezer esztendő boldogsága az ifjuságtól függ. Bir-e az ifjuság ma is ama tulajdonokkal, melyekkel ősei?

Ugron beszédével óriási hatást ért el. A pártkörökben és nyilvános helyeken élénken pertraktálják ügyét. Mindenki elősmerőleg szól róla. A félhivatalos Magyar Nemzet így ír: csodálattal hallgattuk meggyőző érveit. Nincs okunk Ugron jóhiszeműségében kételkedni.

UJDONSAGOK.

Kiss László ur perel.

Kiss László ur, mig hivatalban volt, anyakönyvvezetőhelyettes volt Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott városánál.

Kiss László ur, mig hivatalban volt, az anyakönyveket vezette, még pedig, mint az eddigi vizsgálat kiderítette, helytelenül.

Kiss László urtól, mig hivatalban volt, állítólag tilos információkat kaptak hivatalos blankettákon bizonyos körök.

Kiss László ur hibákat követett el hivatalában, ezért nincs most hivatalban.

Idáig egészen mindennapi dolog ez, a mely megesett és megesik másokkal is. Ezért ugyan még ki nem esik a világ kereke.

Akadnak azonban, a kik nem nyugodtak bele a dolog illetén fordulatába, hanem minden áron hecczet akartak csinálni belőle. Lett is heccz akkora, hogy a budapesti sajtó is kapott belőle izelítőt s ott is megtudták, hogy **Kiss László** ur nincs most hivatalban.

Ezzel kapcsolatban megpróbálták meg-hurczolni a város egyik legkipróbáltabb, leg-szorgalmasabb és legtehetségesebb tisztviselőjét **Komlóssy Józsefet**, a kinek két nagy büne az, hogy **Kiss Lászlót** kitette a vizsgálat alapján a hivatalból és hogy római katolikus vallású.

Milyen megható, érzékeny regéket lehet ebből faragni — építve az emberek könnyen-hívőségére!

Miért nem elégedett meg ennyivel **Kiss László** ur?

Ugy értesülünk, **Kiss László** ur **Komlóssy József** ellen feljelentést tett a btkv. 258. §-ába ütköző rágalmozás és hivatali hatalommal való visszaélés vétsége miatt.

Hát csakugyan hivatalosan is konstatáltatni akarja **Kiss László** ur, miért nincs már hivatalban?

Ej, ej! . . .

Hogyan kell kövezni?

A hogy Nagyváradon szoktak: körözkövel és homokkal.

Ennek következő előnyei vannak:

A köröskő csak addig állja a sarat, mig nem próbálják használni kocsival. Addig u. i. csak a gyalogsétálók szidhatják a kellemesen kidudorodó »macskafejeket«; a mint egy kocsí végig gördül rajtuk, itt is, ott is behorpad az uttest s azontul a kocsiban ülők is próbálhatják hány döcczenéstől fájdul meg az ember feje s mekkorától hány csillagokat a szeme?

A köröskőnek ebből folyó további előnye, hogy folyton meg kell ujitani az uttestet. Ezáltal hol egyik, hol másik utcát elzárják a forgalomtól s a járművek kénytelenek óriási kerülőket tenni. De ez sem baj, sőt előny, mert így legalább a kocsisok helyismerete bővül s a czifra áldások kitalálásában is nagyobb ügyességre tesznek szert.

Többek közt a Fő-utcán már két hete ilyen czifra módon folyik a közlekedés.

Hasonló előnye van a »homok-kövezésnek« is; ezt legutóbb a real-és a kereskedelmi iskola előtt próbálták ki fényes sikerrel. Először is, mig a homok meg nem szikkadt, addig senki sem járt rajta, mert térdig belesüppedt. Mikor aztán letaposódott a homok, jött a tegnapi és tegnap hatalmas zápor. Egy tisztességes zuhany — s a homokjárda szép csöndesen megindult. Mentek, mendegéltek a homokszemek, a zápor egyre jobban kergette őket, egyre gyorsabb lett igyekvésük a vízfolyás irányában, mig elértek a vízlevezető csatorna nyílásához.

Mi sem természetesebb, mint hogy a homok betömte a nyílást, a víz megakadt s most két Körös folyt a realiskola előtt: egyik fönt az utcán, másik két-három méterrel mélyebben.

A mi maga is megható látvány, de még meghatóbb volt, mikor a környék gyermekei elkezdtek az utcán hajókat eregetni s mezitláb belapcaskolni a sáros lötytybe. Az ember szeme könybelábbadt az ártatlan gyermekek szórakozására s egészen elfeledte, hogy az utcán a közlekedés teljesen megakadt.

Örömmel jelezzük, hogy ez az állapot tartósan igérkezik, mert szerencsére a levezető csatorna — mint már megirtuk — döntően és véglegesen bedugult.

S mindez Nagyvárad város hatóságának nagyobb dicsőségét hirdeti.

Tőlünk tanulj kövezést rücskös Európa!

A közönséghez!

Hetedik évfolyamát futja a **Tiszántul**. Hetedik küzdelmes évben vagyunk.

Nehéz, viharos éveket éltünk át eddig s viharos évekre van kilátásunk ezentúl is. A két jelszó, melyet lapunk zászlajára irtunk, megszorítja el-lenségeinket. Egyik jelszavunk: **hamisítatlan ősi magyar szellem**, mely egy évezreden át idegen népek közt megtartott bennünket nemzetnek és magyarnak. Mikor ma ezt a nemzeti szellemet idegen mázzal akarják bevonni, mikor a magyar nép becsületes, tiszta lelkébe idegenből belopózó hazug jelszavak maszlagát hintegetik, mikor közéletünket szédelgő idegen eszmékkel akarják meg-mételyezni: akkor nem ismerünk szentebb kötelességet, mint minden erővel, lelkünk egész hevével, tiszta lelkesedéssel küzdeni az ősi, igazi magyar szellem jogaiért.

Ez a küzdelem csak másik jelszavunk: **a kereszténység** jegyében vezethet győzelemre. A magyar nemzeti szellemnek nincs erősebb támasza Krisztus keresztjénél. A mint a magyar czimerben is a négyfolyó az apostoli kettős kereszt felé siet és a hármás bérce fölött a kereszt ragyog: a haza sem virágozhatik fel másként, mint a nemzetek anyja, a kereszténység védszárnyai alatt.

Ezt az országot magyarnak és kereszténynek alapították, így vettük át apáinktól, így adjuk át unokáinknak.

Ez a mi programunk. A többi, hogy igyekezzünk élni, szellemes, hirekben jól értesült, minden irányban független, szókimondó lap lenni, ez a többi a két jelszóból következik. Ezeknek a mint eddig megfeleltünk, megfeleltünk ezentúl is.

Ehhez kérjük a magyar olvasóközönség pártfogását.

A »TISZANTUL«

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Jun. 30. A biharmegyei nőegylet közgyűlése d. u. 4 órakor a Sasban.
Julius 2. A Biharmegyei tanítóegylet gyűlése.

* Személyi hir. Dr. Székely István egyetemi tanár Nagyváradra érkezett.

* Péter és Pál napja. A kath. világ a két apostol: Péter és Pál napját üli ma. A templomokban ünnepélyes szent misék és predikációk lesznek. Fontos ez a nap a gazdákra is. Azt tartják, hogy ezen a napon már érett a gabona s kezdetét veszi az aratás.

* Kinevezés. A nagyváradí kir. ítélőtábla elnöke Kőváry Miklós végzett joghallgatót joggyakornokká nevezte ki.

* Kápolna felszentelés. Szép ünnepély színhelye lesz holnap, vasárnap délelőtt a Szent Lászlóról nevezett koldusápoló intézet és gyermek-menedékház egyesület nagyperecsete-utcai új épülete. Az egylet kiváló elnöke: **Palotay** László pápai praelatus óriási áldozatkész-séggel egy remek, gót stílyú kápolnát építtetett a saját költségén az intézet udvarán, Szent László tiszteletére. A remek kápolnát holnap, vasárnap délelőtt szenteli fel dr. **Schlauch** Lőrincz bibornok ur ó Eminenciája s utánna csendes misét tart. A kápolna szentelés után diszgyűlés lesz, amelyen **Felser** Antal apát-kanonok tartja az ünnepi beszédet, a mely fel-öleli a jótékony egyesület történetét. Azonkívül a nővendékek mondanak köszönetet jótévőik-nek. A szép új kápolna részletes leírását közelebb hozzuk.

* Esküvő. **Urbanek** Antal halaton-almádi kereskedő csütörtökön vezette oltárhoz kedves, szép aráját: **Kurcz** Mariska kisasszonyt, **Kurcz** Ignác tekintélyes nagyváradí iparos leányát, a helybeli Szent László-templomban. Tanúk voltak: **Szabó** István és **Váczy** Benjámín.

* Ezüst mise. Folyó hó 23-án tartotta Dr. **Dunay** Alajos sz.-andrásí plebános fényes ünnepség közt ezüst miséjét. Délelőtt kilencz órakor a kerületi papság assistentiája mellett tartotta a jubilánsa sz. misét; 32 fehérbe öltözött koszorus kis leánykának kíséretében körmenet volt ének mellett a plebániái lakból bevonultak a templomba. A szent beszédet **Spett** Gyula tartotta. A hivek egy szép kehelyvel ajándékozták meg az ünnepelt plebánost, melyet a szent mise előtt adtak át, a községi előjárók és az egyház tanács tagjainak jelenlétében. **Hutirag** László földbirtokos szép beszédet intézett az ezüst misés áldozárhoz. Este a kath. körben nagy bankett volt, a melyen mintegy 180-an vettek részt. A banketten megjelentek: **Rezey** Szilviusz kir. tanfelügyelő, a főszolgabírók, járásbírók stb. Számtalan szebbnél-szebb pohár-köszöntőket mondtak a jubilánsra. Általában az egész ünnepség alatt impozáns módon nyilatkozott meg az őszinte tisztelet és szeretet, melylyel nemcsak hivei, de a község és az egész környék lakossága viseltetik az ünnepelt iránt.

* A nagyváradí Gábelsberger-Markovits gyorsíróegyesület. f. hó 26-án tartott gyűlése alkalmával Dr. **Váradí** Ödön ügyvédet, az egyesület lelkes tagját, egyhangulag ügyészévé választotta.

* Eljegyzés. A nagyváradí újságírói kar egyik temperamentumos, tehetséges fiatal tagja **Papp** János törvényszéki tolmács eljegyezte **Szemes** Péter nagyszalontai községi jegyző bájos és nagyműveltségű leányát, **Matildot**. Gratulálunk s derék kollegáinknak az új élethez tartós boldogságot kívánunk!

* Bimbóhullás. Ismét egy kis ártatlan gyermek korai elhunytáról értesülünk. Ozv. **Buzás** Balázné urnó alig 5 éves kis leánykája Irénke csütörtökön meghalt. Tegnap délután temette **Pálffy** Béla főrealiskolai hittanár. A drága kis halott koporsóját elborították a szebbnél-szebb koszorúk.

* Szent László király napja. Csütörtökön, Szent László napján 1. sz. székesegyházban nagy egyházi fenynyel ment végbe az isteni tisztelet. Az ünnepélyes szent misét dr. **Schlauch** Lőrincz bibornok-püspök tartotta nagy segédlettel, **Halász** Gyula szeminiáriumi lelkiigazgató pedig szép egyházi szónoklatot tartott, amelyben méltatta a nagy király emléket. Megütö-zéssel láttuk, hogy az istenitiszteleten egyetlen városi tisztviselő sem volt jelen. Már pedig illő volna, hogy a város alapítójának ünnepén a város is képviselve legyen az istenitiszteleten.

* Óriási tűzvész. Tapolcazfő községben óriási tűzvész pusztított, a mely csaknem az egész községet elhamvasztotta. Három ember, óriási mennyiségű ló és marha is a tűz áldozatául esett. A tűz keletkezésének oka eddig még ismeretlen.

* A szalontai Kossuth-szobor leleplezése. Fényes ünnepélye lesz holnap Nagyszalontának. Holnap leleplezik le, a város közönsége adományozásából emelt Kossuth-szobrot, melyre ugy az a fővárosból, mint a vidékről igen nagy közönség fog részt venni. Jelen lesz **Kossuth** Ferencz is, számos 48-as képviselővel. Az Arad felől jövő vendégek a nagyváradiakhoz csatlakoznak és együtt indulnak el a külön vonaton Szalonta felé. Együttal tudatjuk a résztvevő közönséggel, hogy **Szokolay** Tamás függetlenségi párt elnök már megrendelte a külön vonatot, mely vasárnap reggel hat óra 30 perczkor indul Szalontára. Jelentkezni **Szokolay** Tamásnál lehet, de jegyek még az indulás előtt is fognak kiadni. A szoborra rengeteg koszorut helyeznek. Legujabban kejelentette az iparoskör, hogy koszorut helyez és tiz taggal képviselteti magát, a belényesi 48-as és függetlenségi párt, melynek koszoruján e felirat olvasható: »Kossuth Lajos emléke drága nekünk« küldöttségileg képviselteti magát és koszorut helyez a szoborra még az aradi 48-as és függetlenségi párt is. Az ünnepélyen városunkból is igen nagy számú közönség fog részt venni.

* Öngyilkos kereskedő. **Mandel** Péter nagybárodí 39 éves nős nagykereskedő tegnap délben egy órakor Nagyváradon a nagypiacz-téri Falk-fürdőben 9 milliméteres revolverével bal mellébe lött. A lövés zajára berohant a fürdő zemélyzet s ott találták **Mandelt** a földön vérében fentregve. Dr. **Gerő** Sándor orvost hívták elő, ki az első orvosi segélyben részesítette. Sérülése életveszélyes és beszállították a biharmegyei közkórházba. Irónnal irt levelet találtak nála, melyben mostoha viszonyairól panaszkodik s arról, hogy testvére, nevével visszaélve, a börzén szerencsétlenül spekulált — s végül azt az óhaját fejezte ki, hogy ne bonczolják fel s az izraelita szent egylet temettesse el őt vallása ritusa szerint. Zsebeiben tizenhárom forintot találtak. A közkórházban **Pataky** Károly rendőrfogalmazó hallgatta ki. Azt vallja a sebesült, hogy 90.000 koronát játszott el a börzén s ez keserítette el annyira, hogy öngyilkosságra szánta magát. Vallomásáról jegyzőkönyvet vettek fel. Előadta még azt is, hogy a revolvert, melylyel szomorú tettét elkövette, **Huzella** Gyula kereskedőnél vette. Az orvosok véleménye szerint életben maradásához nagyon kevés a remény.

* Joghallgatók párbaja. Sulyos feltételű kardpárbaj volt tegnap reggel a pecze-szöllősi jégpinczében. **Flegmann** Simon és **Medzihradsky** Gáspár joghallgatók áltak egymással szemben egy heves összeszólalkozásból kifolyólag. **Flegmann** segédei **Sonnenvirth** Lajos és **Weiszglaz** Gyula joghallgatók voltak, a **Medzihradsky** részéről pedig **Altnöder** Béla közigazgatási gyakornok és **Sebő** Mihály joghallgató segédkeztek. Mindjárt az első összecsapásnál megsebesültek a felek; **Flegmann** a homlokán, **Medzihradsky** mellén és jobb karján.

* **Sipos Arpád utódja.** A tegnapi hivatalos lap közli, hogy: »A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. **Agoston Péter** ipoly-sági kir. aljárásbíró ideiglenes minőségben a nagyváradi kir. jogakadémiára a magyar és osztrák magánjog és bányajog nyilvános rendkívüli tanárává nevezte ki.« A nagyváradi jogakadémia az új tanárban képzett és jeles fiatal erőt nyert, kinek már szakkörökben ismerik tárgyaiban való jártasságát, alapos képzettségét és tehetségét.

* **Tisztviselők mozgalma.** A nagyváradi állami tisztviselők fizetésük javítása tárgyában a jövő hó 2-án d. u. 5 órakor tartandó értekezletre a következő felhívást bocsájtották ki:

A nagyváradi igazságügyi tisztviselőknek a fizetés rendezés és szolgálati pragmatica megvitatása tárgyában az alólírott napon megtartott előértekezlete megbízása folytán felkérem az összes nagyváradi állami hivatalok tisztviselőit u. m. a kir. ítélőtábla, kir. főügyészség, kir. pénzügyigazgatóság és adóhivatal, kir. jogakadémia, kir. törvényszék és járásbíróságok, kir. ügyészség, kir. főreáliskola, kir. posta és távirat hivatalt, kir. államépítészeti hivatalt, kulturmérnökség, kir. tankerületi főigazgatóság, kir. tanfelügyelőség, kir. anyakönyvi felügyelőség, kir. állami állatorvosi kar és kataszteri felügyelőség, valamint egyéb itt fel nem sorolt állami hivatalok tisztviselőit is, hogy az e tárgyban folyó évi *Julius hó 2-ik napján d. u. 5 órakor* a kir. törvényszék esküdtészi tárgyalási termében (első emelet 51 szám) megtartandó együttes értekezletre mentől tömegesebb számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1901. évi június hó 26-án. **Nagy József**, kir. törvényszéki bíró mint az előértekezlet elnöke.

* **Allamsegély az iskolák fentartására.** Az állam évenként 14.000 korona segélyt ad Nagyvárad városának az iskolák fentartására. A város évenként megújítja a kérelmet, hogy 28.000 koronára emelje fel a kultuszminiszter az államsegélyt, azonban minden kérelem hiábavaló, mert a miniszter nem méltányolja a város azon áldozatkészségét, amelylyel a községi iskolákat fenntartja. A kir. tanfelügyelő értesítette a várost, hogy az 1900—1901. tanévre a miniszter a 14.000 korona államsegélyt kitalta.

* **Teljesített kérelem.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága felterjesztéseiben kérte a minisztert, hogy az 506. és 507. számú személyvonatok a jövőben az Élesd melletti 18. sz. űrháznál is megálljanak. A kereskedelemügyi miniszter értesítette a vármegyét, hogy a kérelmet teljesíti s ehhez képest intézkedett már. Az élesdi állomás nagyon mesze van a községhez, ezért nagy előny, ha a közelebb eső űrháznál lehet fel vagy leszállani.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, **Gazsy György** posta főtisztet mély gyász érte; neje tegnapelőtt hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, szombaton délután 4 órakor lesz Kaszárnya-utcáról. A család által kiadott gyászjelentés a következő: **Gazsy György** úgy a maga, valamint alulírott és számos más rokon nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb hitves, **Gazsy Györgyné** szül. **Buza Annának** folyó év június hó 27-én délelőtt 11 órakor, életének 65-ik, boldog házasságának 32-ik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 29-én d. u. 4 órakor fognak Felső-Kaszárnya-utca 645. szám alatt levő lakásánál a róm. kath. anyaszent-egyház szertartása szerint beszenteltetni és a központi sikkertben örök nyugalomra tétetni. — Az engesztelő szent miseáldozat július hó 3-án fog a nagyváradi-újvárosi plebánia-templomban az egkek Urának bemutatni. Mely végtisztességképpen az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívottnak. Nagyvárad, 1901. június 27. Aldás és béke lengjen porai felett! **Gazsy György** férje. Özv. **Soltész Józsefné** mint unokatestvér és gyermekei **Mariska, József, Margit,**

férj. Pauker Józsefné, Zoltán, Irén, Ilona, Ernő, Soltész Pál és neje szül. **Zolcsák Mária, Szokoly Mária** férj. **Czellér Andrásné** és gyermekei, **Fábry Barnabás, Zsunk Miklósné** szül. **Szokoly Margit, Szokoly Erzsébet** stb. Özv. **Székely Józselné** szül. **Buza Juliánna**, mint testvér, **Gazsy Mária** férj. **Szabó Andrásné** és gyermekei **Ilona, Mariska, Melánia** és **Jenő, Buza Károly** és neje szül. **Majercsik Ilona, Buza József** stb.

* **Nagy vihar Biharon.** Mint levelezőnk írja, — folyó hó 25. és 26-ika közti éjjelen fél 10 óra tájban pusztító orkán dühögött Bihar környékén. Délnyugat felől támadt a sötét nehéz felleg s északkeletnek tartva, egy mássikkal összeolvadva, — borzasztó menydörgés, villámlás és orkán keletkezvén, a község alsó szőlén átvonulva, a bihari szőlőhegyeket, illetve azok terményeit a sűrű jégeső és felhőszakadás teljesen tönkretette. A hegy oldalán levő szőlők tövére a földet a gyökerekig lemosta, a völgyeket pedig iszappal töltötte meg, az utakat pedig járhatatlanná tette. Az őszi és tavaszi vetemények a sár-iszapban fekszenek, melyeket helyrehozni, vagy javítani semmiféle időjárás nem képes. A szegény adózó nép kétségbeesve látta tönkremenni minden reményét, melyeket a szőlőbe fektetett. Bihar határán már ez a harmadik jégverés.

* **A nyomor miatt lopott.** Folyó hó 16. és 17-ike közötti éjjelen feltörték a tótteleki árendás boltját és nagy mennyiségű dohányon kívül többféle tárgyat elraboltak. 23—24-ike közötti éjjelen feltörték ugyanott özvegy **Vent Ferenczné** házáat, a honnan 3 párna és 2 drab sonkán kívül többféle tárgyat emeltek el. Kedden jun. 25-én a bihar-püspöki csendőrörvezet két csendőrrel a nyomokat követve, a sziklopártra a siteri telepesek tanyájára ért, hól is hosszas kutatás után az egyik telepes kunyhója tetejének szalmája közt a zsidó dohányt megtalálta, 8 csomag dohány kivételével, melyet a tettes szomszédjának adott el 4 darab szappannal egyetemben. A szobában pedig megtalálták **Pater Angelikusnak**, a boszniai trappista szerzetesnek **Vent Ferencznéhez** intézett köszönő levelét. — Tótteleken a betörések rendkívül nyugtalanságot okoztak a lakosság körében, mivel itt ilyen büntény emberemlékezet óta nem fordult elő. — Az embert a betörésre, úgy látszik, a nyomor kényszerítette; mikor ugyanis a csendőrök elvitték, hat gyermekének és beteges, dologképtelen feleségének egy morzsányi kenyertük vagy bármily néven nevezendő enni valójuk sem volt. — A férfi tengerit vállalt kapálni azért nem mehetett napszámra.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet közgyűlése. A »Biharmegyei és nagyváradi nőegylet« holnap június hó 30-án d. u. 4 órakor a »Fekete Sas« szálloda nagytermében közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: 1. Évi jelentés. 2. Alelnök választása. 3. A választmány választás utján való kiegészítése. 4. A választmány által időközileg felvett tagok felvételeinek jóváhagyása. 5. Az 1900. évi pénztári számadás felülvizsgálata és a pénztárnoknak a felmentvény megadása. 6. Folyó ügyek.

A nagyváradi gyorsíró egyesület f. évi június hó 30-án (vasárnap) délután fél 3 órakor az egyesületnek a pável-utcai polg. leányiskolában levő rendes helyiségében **választmányi ülést** tart, a melyre a választmány tagjait ezennel meghívjuk. — **Dr. Adorján Emil** elnök, **dr. Tóth Ferencz** főjegyző.

A Fehér Kereszt-Egylet az árvaház helyiségében folyó hó 27-én d. u. fél 5 órakor választmányi gyűlést tartott özv. des **Echerolles Kruspér Sándorné** elnökle alatt jelen voltak: özv. **Grunwald Henrikné, özv. Rechné, Huzella Gyuláné, Tóth Imréné, Nyiry Györgyné, özv. ifj. Schwarz Abrahámné, Molnár Lajosné, Wechsler Adolfné, dr. Rác Ódön** és **Bordé Károly**. — Örvendetes tudomásul vétetett elnöknőnek 844 k. kitevő gyűjtése társadalmi uton; — elhatároztatott, hogy a hölgytagok felkéréstnek további pénz és ruhaneműből álló adományok gyűjtésére a téli szükségletekre; örvendetes tudomásul vétetett igazgató orvos bejelentése a tápdíj visszatérítési rendszer eredményét illetőleg, továbbá egyesületi gyermekek felvehetése tárgyában. Elnök felkérte és megbízott a tételre szükséges fehéreneműekről gondoskodással, az egylet ügyésze néhai **dr. Ritóók Géza** elhunyt alkalmából részvétlét átirat küldése határozatott el s végül az elnöknőnek eddigi buzgó fáradozásáért jknyvi köszönet szavaztatik.

IRODALOM.

MagyarSion. Egyházirodalmi havi folyóirat VI. füzeté megjelent a következő tartalommal:

»Vallásos érzelmek.« **Rott Nándor** dr.-tól. VII. **Gergely** és az egyházi reform. **Vargha Dezső** dr.-tól. A föld korszakai. **Pethő** dr.-tól. A gyermek Krisztus köntöskéje. **Némethy** Lajos-tól. Irodalom és művészet. **Bardenhewer:** Bibl. Studien. Ism. **Kereszty V. dr.** — **Jos. Dahlman S. J.:** Der Idealismus der indischen Religions-philosophie im Zeitalter d. Opfermystik. Ism. **Liberius.** — **Dr. Franz Steffens:** Erholungsstunden von Card. Manning Ism. **Kereszty V. dr.** — **Décrouille-Wersch:** Priesterliche Betrachtungen über die Messe eines jeden Tages. Ism. **Szücsy Géza.** Vegyes közlemények.

E kitűnően szerkesztett folyóirat megjelenik **Buzárovics Guszáv** könyvnyomdájában, Esztergomban. Megrendelési ára egész évre 12 korona.

Igazságszolgáltatás.

Takács Zoltán bandája.

— Főtárgyalás. —

Budapest, jun. 28.

A mai nap is a védőké. Ma elsőnek **Vay János** és **Petykó-Horváth János** védője **dr. Kálosy József** ügyvéd beszélt, a ki valaha királyi ügyész s még nemrég a büntetőtörvényszék egyik végtárgyaló elnöke volt. Természetesen, **dr. Kálosy** nagy érdeklődéssel hallgatták s erre az érdeklődésre rá is szolgál, mert földadatának remekül felelt meg. Utána **dr. Papp Zoltán** következett, a ki a banda fotografusát védi csupán, mivel a másik védence, **Alexi Traján**nal szemben a királyi ügyész letette a vádat. Majd a hirhedt hamisítónak, **Gallai Imréné** az érdekében **dr. Gaál Jenő** beszélt s védencét, főképp jogi érvekkel dolgozva, tisztára mosni igyekezett s a fölmentését kérte.

Ma került sorra **Eötvös Károly** is a alighanem késő éjjel lesz, mire a többi védők is teljesítik tiszteket. Mivel pedig holnap ünnep van, az ítéletet **Lenk** elnök csak hétfőn hirdetheti ki.

92. §. Emlékszik még olvasóközönségünk arra a sajtóperre, melyet **Rakovszky István** orsz. képviselő indított a nagyváradi **Friss Újság** szerkesztője ellen azért a sértő cikkért, melyet ellene a N. N.-ban közzétett. Ezért a budapesti törvényszék annak idején **öt napi fogházat és 200 korona pénzbüntetést** mért ki. Az elítelt felebezett s ennek folytán tegnapelőtt a tábla foglalkozott az ügygyel. A királyi tábla a büntetőtörvényköny 92. §-át alkalmazta, a mely §. rendkívüli méltánylást érdemlő esetekben tág kezet ad a bíróságnak

s ez alapon vádoltat csak 40 korona 16 és 20 korona mellékbüntetésre ítélte. Rakovszky István védője, dr. Günther a 92. §. alaptalan alkalmazása címén semmiségi panaszszal élt; tehát érdeklődéssel várjuk a semmiségi panasz sorsát.

TANUGY.

A községi iskolaszék gyűlése.

Az iskolaszék *Hegyesi Márton* elnöklete alatt f. hó 27-én gyűlést tartott.

Jelen voltak *Hegyesi Márton* elnöklete alatt:

Barry József, Beczkay Lajos, Gábel Jakab, dr. Kecskeméti Lipót, Mátéh Lajos, Mezey Mihály, Némethy Károly, Réz Mihály, Stark Gyula, dr. Tóth Mihály, Vaday József, Váradi Mór és Báthy Zoltán jegyző:

Elnöki jelentések.

A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után az elnöki jelentésekre került a sor. Bejelentette az elnök, hogy az 1900—901. tanévi értesítők készítésével mint legolcsóbb ajánlattevőt a Szt. László-nyomdát bizta meg. A *Pollák* alapítvány 192 koronát tevő kamatát *Adler Miklós* polg. isk. IV. o. tanuló a *Szeuély* féle alap 15 korona 30 fill. kamatát *Weisz Heléna*, a csillagvárosi II. leány osztály tanulója és a *László-malom* 20 koronás aranyát *Szála Traján* váraljai III. osztályu tanulók kapták.

Az iskolák fejlesztése.

Az elnök indítványozta, hogy az olasz-ilemi leányiskola I. párhuzamos osztályát rendszeresítsék s oda egy tanítónői állást rendszeresítsenek, továbbá, hogy az újárósi elemi fiu iskola III. és IV. osztályait mellé a tanulók nagy számára való tekintetből állítsák már fel — egyelőre ideiglenes tanerők alkalmazása mellett — a jövő tanévre a párhuzamos osztályokat, ugyanilyen módon állítsák be a párhuzamos osztályt az újárósi elemi leányiskola I. osztálya mellé, nem különben a csillagvárosi vegyes I—II. osztályt válasszák ketté, oda egy tanítói állást rendszeresítsenek s az épületet bővítsék ki.

Az elnök indítványát egyhangulag elfogadták s megbízták, hogy a törvényhatósághoz ily irányban az állások rendszeresítése iránt tegyen előterjesztést.

A vizsgálatok eredménye.

Réz Mihály felügyelő-igazgató terjesztette elő ezután a vizsg. bizottsági elnökök jelentését.

E jelentések szerint az összes községi elemi iskolákban ugy a tanításban, mint a nevelés terén elért eredmény minden tekintetben dicséretre méltó. A vizsgáló bizottságok jelentéseit a legörvendetesebben vette az iskolaszék tudomásul.

Együttal a *Stark Gyula* indítványára a váraljai ismétlő leányiskola mellé a női kézi munka tanfolyamot a jövő évre felállítják.

Itt említjük fel, hogy a polgári fiu és leányiskolák vizsgálatain egyetlen egy iskolaszéki tag sem jelent meg, a mit a legutóbb kiadott min. rendeletnek tulajdonítható, a mely az iskolaszéki tagoknak megengedi, hogy az iskolát madár távlatból szemléljék s a megszelletést végeztessék s a suroltatásra felügyeljenek. A polgári iskolai vizsgálatokat az igazgató vezette.

Az igazgatók jelentése.

Az igazgatók jelentései kerültek ezután sorra. *Réz Mihály* felügyelő-igazgató nemleges jelentést terjesztett be, tudomásul vették. A polgári fiuiskola igazgatója részletes jelentést terjesztett be az egész év történetéről.

Jelentése végén kéri, hogy egy tanári állást szervezzenek a matematikai tanszékre. Az iskolaszék a kérést pártolólág terjeszti be a törvényhatósághoz.

A polgári leányiskola nemleges jelentését szintén tudomásul vették.

A felügyelő-igazgatói állás.

A mult iskolaszéki gyűlés utasította a f. igazgatói állás szabályzatának revidálására kiküldött bizottságot, hogy jelentésüket mutassák be. *Mezey Mihály* — a bizottság elnöke — jelentésében elmondja, hogy a bizottság még a mult évben megkezdte működését, de a miniszter által kiadott és kiadandó utasítások miatt végérvényes megállapodását kénytelen volt felfüggeszteni: egyben azonban a bizottság egyetért, abban, hogy az összes elemi és polgári iskolák helyi felügyelete és igazgatása egy kézben összpontosítható. Jelentése végén szeptember végéig haladékat kér. Az iskolaszék az alapos érvekkel támogatott jelentést tudomásul vette s a haladékat megadta.

Apróbb ügyek.

A közigazgatási bizottság a mult évi zárszámadást s a jövő évi költségvetést jóváhagyta. A tanács bejelentette, hogy a törvényhatóság *Rimler Károly* városi főjegyzőt iskolaszéki taggá választotta; a csoportigazgatók kérelmét az igazgatói állások szervezése tárgyában, a tanács elutasította, tudomásul vették.

Egy tanítói állásra pályázatot hirdettek július 15-iki határidővel.

Végül az írószerek és segély könyvek szállításával, mint legolcsóbb ajánlattevőt *Sebő Imrét* bízták meg.

Az iskolák államosítása.

A tanács megkereste az iskolaszéket, hogy az államosítás kérdésében mondjon véleményt; mivel azonban a gyűlésen csak 12 tag volt jelen, *Mezey Mihály* indítványára e tárgyat egy rendkívüli gyűlésre tűzte ki az iskolaszék, melyet még július első felében tartanak meg.

A magyar kath. tanítók országos bizottságának tanügyi tanácsa.

A magyar kath. tanítók orsz. bizotts. tanügyi tanácsa e hó 26-án d. e. 10 órától d. u. 1 $\frac{1}{2}$ óráig igen látogatott gyűlést tartott a Szt. István-Társulat palotájában.

Jelen voltak: *Steinberger* Ferencz dr. apátkanonok, mint elnök, *Számborovszky* Rezső, mint jegyzőkönyvvezető titkár, dr. *Walter Gyula*, prelátnok, *Csávolszky* cz. püspök, *Novák* t. kanonok, *Ember Károly*, *Dreiszigler*, *Bertalan*, *Guzsvenits*, *Számord*, dr. *Weszei* tanárok, *Barabás*, *Czike*, *Győrffy*, *Ujlaky*, *Walter Károly*, igazgató-tanítók stb.

Dr. *Steinberger* elnök megnyitja gyűlést. *Ember Károly*, világi elnök meleg szavakban méltatja dr. *Steinberger* érdemeit azon alkalomból, hogy a király őt a szegvárdi cz. apátsággal tüntette ki. A jelenlevők lelkes éljenzése kísérte *Ember K.* csinos beszédjét. — *Steinberger* válaszában megköszönve a szives megemlékezést, igéri, hogy amint eddig, ugy a jövőben is egész meggyőződéssel törekedni fog emelni a tanítás nagy horderejű ügyét, örömmel látja, hogy meg vannak működésével kártársai elégedve s ez csak hatványozni fogja buzgalmát.

Elnöki tiszténél fogva jelenti, hogy a tanács központi költségeire *Vasary* Kolos hercegrimas és *Schlauch* Lőrincz dr. bibornok 400—400 koronát, *Csáska* és *Szmassa* érsekek pedig 300—300 koronát adományoztak.

Az elemi tanítás ezeréves történetének megírása, mely *Steinberger* elnök által ezer koronával díjazatik, elkészült s kiadott bírálatra.

Elnök folytatólágosan bejelenti, hogy *Győrffy* János, fővárosi tanító, tanácstagot f. évi május 15-én megtartott 25-éves tanítói jubileuma alkalmából az országos bizotts. nevében üdvözölte s kath. irányu tanügyi működéséért köszönetet mondott. Ugyancsak jelzi, hogy *Schultz* Imre, pécsi képzőtanár f. évi július 1-én ünnepli 40 éves tanári jubileumát.

A tanács fölkérte *Steinberger* Ferencz dr. elnököt, hogy *Schultz* Imrét ez alkalomból nevében üdvözölje.

A tanács tudomásul vette, hogy a Drei-

sziger *Ferencz* képzőtanár által szerkesztendő szentévről szóló emlékkönyv a f. évi augusztusi gyűlésen a tagok közt szétosztatik.

Barabás napirend előtt indítványozza, hogy a tanács gr. *Csáky Károly* püspöknek hálás köszönetet mondjon azért hogy *Fodor Imre* tanítót a Szt. Szylveszter-rend keresztjével tüntette ki. — Elfogadták.

Következett dr. *Walter Gyula* primási irodaigazgató felolvasása: »A délelőtti oktatásról«.

Aki *Walter* írói tollát s kellemes előadását ismeri, előre tudta, hogy élvezetben részesül. — De nem is csalódott.

Európai műveltséggel s a test és télektan legalaposabb ismeretével s az idevágó történet teljes tudásával volt ezen értekezés megírva és előadva utalunk e tekintetben a kath. tanítók hivatalos közlönyre, a »Népnevelő«-re, hol e nagy tanulmányra valló dolgozat szösz szerint fog legközelebb megjelenni.

Határozatott: a »Népnevelő«-ben megjelenő értekezésre való hivatkozással felhívának a tanítóegyletek e tekintetben tapasztalataik közlésére. *Walter Gyula* doktornak pedig a szép előadásért a tanács a legnagyobb köszönetet szavazta s azt jegyzőkönyvében is megörökíti.

Következett dr. *Walter Gyula* indítványa, hogy a *Wodjányer* féle két tanító részére kiadandó 1000—1000 korona jutalomdíj szétosztásánál a kath. tanítóság is képviselve legyen. — A tanács a püspöki kar útján felkéri a vall. és közokt. minisztert érdemleges intézkedésre.

Ugyancsak elfogadta *Ember K.* és *Tóth* indítványait is.

Majd megállapította a f. évi. augusztusban tartandó orsz. bizotts. gyűlés programját és napját, mely tekintettel az orsz. Segélyalap közgyűlésére, aug. 27-én leendő.

Beírás a főreáliskolába. A főreáliskolába az 1901/2. iskolai évre már a folyó tanév végén is be lehet iratni növendékeket. Különösen az I. osztályba lépő tanulóknak tanácsos most iratkozni. A beírások június 30-án és július 1-én délelőtt 9-től 12-ig fognak folyni az igazgatói irodában. Egyébiránt szeptember első napjain a beírásokat folytatjuk. Nagyvárad, 1901. június 28. Az igazgatóság.

A női kereskedelmi tanfolyam. A női kereskedelmi tanfolyam nagy jelentőségű haszna kétségtelen. Százakra megy azoknak a leányoknak a száma, akik az itt nyert képesítéssel keresethez, tisztességes megélhetéshez jutottak. A miniszter már be akarta szüntetni az összes vidéki női kereskedelmi tanfolyamokat, azonban *Sipos Orbán* kir. tanfelügyelő közbenjárására a miniszter a nagyváradai tanfolyamot engedélyezte. A bizottság most terjedelmes beadványt intézett a városhoz, amelyben kéri, hogy a tanfolyamot jövőre is tartsák fenn s az eddigi 600 koronát e célra adja meg a város.

IPARÜGY.

Ipartestületi gyűlés. Az ipartestület előjáróságának f. hó 27-én tartott havi gyűlésén megjelentek: az iparhatóság részéről *Gerő Armin* főkapitány, mint iparhatósági biztos; — az előjáróság részéről *Bertsey György* elnök, *Andriska Károly* alelnök, *Bodnár János*, ifj. *Cser János*, *Czeplédy Jeremiás*, *Hann Lajos*, *Havasy Zsigmond*, *Hegedüs József*, *Juhász Benedek*, *Kiss Károly*, *Lévai Márton*, *Monus Sándor*, *Óváry Lajos*, *Rozsly Géza*, *Szemes Lajos*, *Szentpály János*, *Szücs Ferencz*, *Tarsoly Ferencz*, *Táray Sándor*, *Vlád Agoston*, *Voszka Ferencz*, *Weisz Károly* és *Zsirkay Károly*, rendes tagok; *Gábor János*, *Rigli József* és *Kadlecik Sámuel* póttagok, *Iványi István*, *Peller Ferencz* és *Stagl Kálmán* számvivők, *Janovich János* főjegyző.

Az ápril havi ülés jegyzőkönyve felolvasatott s jóváhagyatott. A számvivők által át-

vizsgált, helyesnek talált pénztári számadás szerint ápril. és május hóban a bevétel 3708 korona 09 fillér, márciusi pénztári maradvány 1277 korona 76 fillér, összesen 4985 korona 85 fillér, a kiadások 4264 korona 28 fillér, pénztári maradvány június hóra 721 korona 57 fillér volt. Szilády Ernő előjáró lemondása elfogadtatott, helyette rendes előjáró tagnak Gábor János mint következő póttag hivattott be.

A szegedi ipartestület által a »Turul« cipőgyár cég visszaéléseinek megakadályozása tárgyában megindított mozgalomhoz való hozzájárulás — a kebelbeli cipész szakosztály meghallgatása és véleménye alapján, — kimondatott, augusztus 19. és 20-án Szegeden megtartandó IV. országos cipész iparosok szakkongresszusára a testület képviselőiben Voszka Ferencz és Stagi Kálmán szakiparosok lettek kiküldve.

A nagyszalontai Kossuth Lajos szoborhizottság meghívása alapján az előjáróság 10 tagból álló küldöttséggel képviselve egy koszorut küld a halhatatlan legnagyobb hazafi emlék szobrára Weisz Károly elnöke alatt, Juhász Benedek, Peller Ferencz, ifj. Cser János, Tarsoly Ferencz, Zsirkay Károly, Vlád Agoston, Monus Sándor, Rigli József és Hann Lajos előjárók által.

Somogyi Károly színigazgató urnak a menház alapjára küldött 100 korona, Iványi István urnak 20 kor., Aufrecht Mór urnak 10 kor., Wirth János és társainak 10 kor. adományaiért köszönet szavaztatott.

Több rendű iparügyekre vonatkozó értesítések tudomásul vétettek. Tíz kisebb számlára 180 korona 76 fillér kiutaltatott.

Az iparos tanonc munka kiállítás.

A nagypiaczteri reáliskola tornatermében megtekinthető június hó 29-én 30-án szombat és vasárnap, a bírálót 29-ikén délelőtt 9 órakor kezdődik a díjak pedig 30-án vasárnap délután lesznek kiosztva.

SZINHAZ.

Szilágyi Dezső előadásai. Ma tartja meg Szilágyi Dezső kitűnően szervezett társulata első előadását, a Sport-pavillon disztermében. Az ügyesen összeállított műsorban a legjobb erők fognak szerepelni. Előadják a »Jól őrzött kis leány« című egy felvonásos bohózatot, továbbá a »Cox és Box« című egy felvonásos bohózatot. A két darab között hangversenyt rendeznek Tajti Etel, Szirmay Olga és Szilágyi Aladár közreműködésével. Tudatja az igazgató a közönséggel azt is, hogy az előadás ma minden körülmények között meg lesz tartva.

Szirmay Olga k. a. énekesnő és Kozma István tenorista a pécsi nemzeti színház tagjainak fellépte.

1901. június hó 29-én, szombaton a Sport-pavillon disztermében adatik:

A jól őrzött kis leány.

Bohózat 1 felvonásban.

A hangverseny műsora:

1. *Czigánybáró*, duette. Tajti Etel és Kozma István.
2. *Oh claire de la lune*, műdal. Előadja: Szirmay Olga.
3. *Menasseria*, kuplék. Előadja: Szilágyi Aladár.
4. *Mártha*, opera. Előadja: Kozma István.
5. *Troubadour*, opera duette. Előadják: Szirmay Olga és Kozma István.
6. *Népdalok*. Előadja Szirmay Olga.

Végül:

Cox és Box.

Bohózat 1 felvonásban.

Jegyek előre válthatók Lukács Mór ur dohánytözséjében. (Bémer-tér.)

Kezdeté 1/27-kor.

Kiváló tisztelettel:

Szilágyi Dezső.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irta: Lucien Blart.

Franziából: K—ő.

Hála azonban don Estevannak, kinek elválhatatlan társa volt, lassanként sikerült Alvareznek eloszlatni azt a rossz benyomást, mit arca mindenütt fölkellett. Kezdték róla a rendes nevén is beszélni s guny neve ritkán jött már szóba. Ebben nagy része volt annak, hogy don Estevan, a gazdag földesur teljesen magával egyenlőnek tekintette őt, sőt leánya születtekor őt kérte fel keresztapának, a mi a rokonságnál is szorosabb kapcsolatot hozott köztük létre, mert a mexicóiak a testvérnél is közelebb állónak tekintik azt, ki gyermeküket a keresztvíz alá tartotta.

Don Estevan házassága után a két barát megváltoztatta eddigi életét s mindenidejüket a birtok igazgatására fordították. A városban csak igen ritkán voltak láthatók, többnyire csak akkor, ha az aratás eredményét eladták, vagy ha más fontos dolog beszéltette őket. Látogató ritkán fordult meg a tanyán, de a két barát viharos ifjúságuk daczára jól sőt, boldognak érezték magukat a magányban.

Körülbelül két évvel don Estevan házassága után Alvarez barátja sürgetésére szintén házasságra kezdett gondolni. Választása egy vidéki földbirtokos tulságosan is fesztelen és szókimondó leányára esett.

— Csakugyan, kiáltott a leány összecsapva a két tenyerét, maga engem feleségül akar venni?

- Szeretem magát egész lelkemből!
- Talán még sohasem nézett tükörbe?
- Csak a szívembe néztem, Antonia.
- Az istenért don Alvarez, ne gondoljon arra!

Alvarez elsápadt.

Kis idő múlva, miközben szemeiben két könnyesepp csillogott, így felelt:

— Csak iréféltam. Ne vessen ki kedve szerint, Antonia.

Lovára kapott s elvágatott a hegyek közé. Csak éjféltájban érkezett haza.

Ettől kezdve az udvarnagy, a mint őt a munkások nevezték, nem közeledett a falusi szépséghez, ki őt oly kiméletlenül emlékeztette testi fogyatkozására.

A gyermekek határozottan félték Alvareztől s különösen ha először látták ijedt sikoltással menekültek előle. Mikor Micaela a világra jött, Alvarez eleinte nem akarta a keresztapaságot elfogadni.

— Soha sem szerethetne engem, mondta barátjának.

A gyermek azonban, a kivel igen sokat foglalkozott, éppen ellenkezőleg nagy hajlandóságot mutatott iránta s ugyszólván el sem tudott lenni nélküle. Az igaz, hogy Alvarez minden kívánságát teljesítette, meghajolt keresztleánya minden apró szeszélye előtt, s oly türelemmel és gyengédséggel bajlódott vele, akár az édes anyja. A gyermek felnőtt s Alvarez mindig kegyében maradt. Nem egyszer fájdalmat is okozott neki naivságával.

— Te éppen úgy nézel, mint a hogy én ugrálók, mondta egyszer. Nézz hát már rám is.

— Hiszen rád nézek.

— Fordítsd jobbra a szemeidet. Nem tudsz rám nézni, mert mindig keresztbe nézel.

A gyermek bogárszemeivel utánozni próbálta keresztatyja gyengédségét, ki szomorúan felsóhajta ölelte őt magához.

Micaela hatodik évét töltötte be, mikor anyját elvesztette. Don Estevan azt hitte, meg kell örülnie a fájdalomtól, mert valóban őszintén szerette nejét. Alvarez is nagyon sajnálta a derék nőt, mert ő is odaadó barátját vesztett benne, a ki nagy jóindulattal viselkedett iránta. A két barát együtt siratta halálát s ezentul mindketten csak a gyermeknek éltek.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Beszüntetett főispánság.

Budapest, június 28. (Saj. tud. táv.) Thoroczkay Viktort Hódmezővásárhely főispánját mai napon fölmentették állásától. Ezzel megszűnt a hódmezővásárhelyi főispánság, melyet Csongrádmegyébe olvasztottak. Ami annyit jelent, hogy Hódmezővásárhely immár elvesztette szociálpolitikai fontosságát, s ott már a szocializmus veszedelmeitől nincs mit tartani. Csongrád vármegye főispánjává mint jól értesült politikai körökben beszélik Lukács György drt, Békésvármegye főispánját s az ő helyébe pedig Hajdu József orsz. képviselőt nevezik ki.

Képviselő jelölés.

Temesvár, jun. 28. A kis-beeskereki választókerület bizalmi férfiainak népes értekezletén Steiner Ferenczet, a volt nemzetipárt egyik tekintélyes tagját, liberális program alapján képviselőjelöltnek kiáltották. Az értekezlet, a melyen Blaskovics Ferencz és Fülöp Béla képviselők is részt vettek, üdvözlő táviratokat küldött Széll Kálmán miniszterelnökhöz, báró Podmaniczky Frigyes párelnökhöz és Molnár Viktor főispánhoz.

A kerület jelenlegi képviselője Bessenyei Ferencz nagy viczezelő legközelebb szintén beutazza a kerületet, mert jelöltségét minden körülmények közt fenntartja. Harmadik jelöltet is emlegetnek Szülő Ernő tekintélyes ügyvéd személyében, a ki szintén szabadelvű programmal lép fel. (M. T. I.)

Összeesküvés az olasz király ellen.

Budapest, június 28 (Saj. tud. táv.) Rómából telegrafálják: Luganában Viktor Emanuel olasz király ellen tervezett merényletnek jöttek a nyomára.

Állami tisztviselők mozgalma.

Sepsi-Szent-György, jun. 28. Tegnap itt Gyárfás Győző főmérnök elnöke alatt az itteni állami tisztviselők értekezletet tartottak, a melyen elhatározták, hogy a tordai mozgalomhoz mindenben csatlakoznak. A szegediek által indítványozott kongresszus megtartását szintén kívánatosnak tartják és arra képviselőket fognak küldeni. (M. T. I.)

Nagy viharok.

Sepsi-Szent-György, jun. 28. Egy hét óta megyszerte folytonosan esik az eső. Dalnokon, Papolczon Angyaloson, Dsernátonban nagy árvizek vannak. Az utóbbi helyen és Árkoson a villám is sok kárt okozott; egy gyermeket halálosan talált és épületeket is felgyújtott. Több helyről nagy jégveréseket jelentenek, úgy hogy az idei termés ugyszólván teljesen elpusztult. A kár mindenfelé óriási. (M. T. I.)

KOZGAZDASÁG.

Szomorú kilátások.

Töttelek, Siter és Szalárd határában a tiszta buzában fellépett az üszög. Néhol a termésnek nagyobb felét elpusztította a félelmetes gomba. A gazdák reményeége oda van. A szénatermést Hegyköz-Pályi, H.-K.-Ujlak, Csátár és Töttelek községekben a zápor esők felébb megrontották. Ezen községek határában sok iszapos és fekete széna lesz az idén, mely eladásra jóformán értéktelen.

A gyümölcsöket a késői fagyok és a még későbbi jégverés teljesen tönkretette. A szegény nép eddig adóját jóformán a cseresznyéből fizette ki az egész hegyközön, bezzeg meglátszik a község házában is, hogy nem termelt cseresznye.

A termő szőlők igen szépen állanak. Jó termésre nyújtanak kilátást.

Az új ültetvényekben sok kárt tesznek a drót féreg és krumpli féreg. Némely ültetvénynek és az őszi buktatásoknak nagyobb felét kirágták.

Zár alól feloldott község. Orvánd biharmegyei községben a sertésvész megszűnt s a miniszter a zár alól feloldotta a községet.

Filoxera Anton. A szőlősgazdák réme, a filoxera már az egész ország szőlőjét tönkretette s csak igen kevés hely van, ahova még nem jutott el a fertelmes féreg. Eddig ilyen hely volt Ant biharmegyei község, azonban most már ott is konstatálták a filoxerát.

Az ideai termés. Az ideai termés kilátására nézve bihari levelezőnk a következőket írja: A tisztabuza ekkorig közepes termést ígér, a rozs is, az árpa gyenge termésre vall. — A búzát a rozsdá támadta meg, — szerencse, hogy még a kalászt nem bántja, ezenfelül az *üszög* is bántja. — A szalma nagyon kicsiny és kevés lesz. — **Tavasziak** közül a tengeri rossz termésre ad kilátást, a tavaszi, májusi szárazság miatt sok kiveszett, — kicsiny, most kezdik töltögetni. — A burgonya is silány. — Széna kevés lett a tartós szárazság miatt, — ha még soká eső nem lesz, sarju se lesz. — A szőlő mutatott legszebb termést és ma már semmi. A jég tönkre tette. Meg kell jegyezni azt, hogy eső a mezőn ez ideig igen kevés volt, emiatt nagy a szárazság, — de annál több volt felhősakadás és jégeső a szőlőhegyeken. A buza rohamosan érik, a *jövő héten aratnak*, — gyümölcs semmi nem lesz, mert az áprilisi fagy a fákat virágzásában tönkretette.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, június 28
Buza októberre	8.10
Buza áprilisra	—
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.88
Zab ápr.	6.36
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, június 28.
Osztrák hitel	664.75
Magyar hitel	668.—
Allamvasut	655.—
Rimamurányi	446.50
Magyar jelzálog	447.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

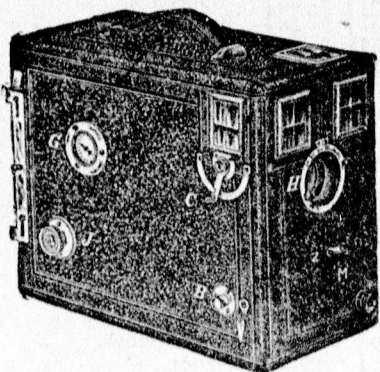
a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. június 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.20
Magyar koronajárdék	92.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,75%	120.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,5%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.10
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	173.50
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	144.50
Osztrák járadék papírban	98.—
Osztrák járadék ezüstben	98.—
Osztrák járadék aranyban	117.60
Osztrák korona járadék	95.50
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16.37
Magyar hitelbankrészvény	655.—
Osztrák hitelintézet részvény	653.—
Párisi vista	95.05
20 frankos arany (Napoleon'ér)	19.03
Németbirodalmi márká	117.80
London vista	239.65
20 márkás arany	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Mindennemű fényképészeti kellékek és gépek gyári árban kapható

Weinstock Fülöpnél

Nagyváradon,
Szt. László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek végbizonyítványa egyévi önkéntesi katonai szolgálatra jogosít és melynek eddig végzett tanulói legelsőrendű kereskedő, gyári, bankári és pénzügyi cégek-nél, posta-távírdai, vasuti és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást, **1901. szeptember hó 1-én 14-ik évfolyamát** nyitja meg.

Az intézetet a múlt iskolai évben 138 tanuló látogatta, köztük 50 vidéki kiknek jó családotknál való elhelyezése ügyében az iskolaigazgató készséggel jár a szülők kezére.

A f. évi június havi érettségi vizsgáfa bocsátott 24 növendék mind érettnak nyilvánított.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 1901. május 9-én 29.217. sz. a. kelt rendeleténél fogva a **tanulók felvétele és beírása f. évi június hó 30-tól július 3-áig** eszközöltetik. A beiratás alkalmával a felvételi díj lefizetendő. Ugyanakkor nyújtandók be a tandíjmentesség iránti kérvények is, mert később benyújtottak egyáltalában nem vétetnek figyelembe.

A tanév kezdetén a folytatólagos felvétel **kivételesen** csak akkor történhetik, ha a szabályszerű létszám még nincs betöltve.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelezőlapon tett kérésre azonnal megküldetik. Nagyvárad, 1901. június hó.

Dr. Hoványi Géza,

iskola bizottsági elnök.

139-3-4

Építkezők és gazdák figyelmébe

ajánlom építkezési- és gazdasági czikkkel felszerelt raktáramat, a hol a **legelőnyösebb árak** mellett csakis **első rangu gyártmányok** szerezhetők be.

Telefon 67.

Raktáron tartok

Telefon 67.

Építkezők részére:

I-ső rendű Beocsini Román- és Portland-Cementet,
Valódi szagtalan tüzmentes Asphalt fedéllemezeket,
Elszigetelő lemezeket és elszigetelő anyagokat,
Kitűnő menyezetrádfonatot,
Erdélyi szobrász- és alabastrom gipszet,
Carbolineumot- és Tinctoralat (fatelítésre),
Disztéglákat (nyers építkezésekhez),
Római és Velencei Cement mozaik lapokat,
Kőanyagcsöveket.

Nagyon olcsó árakban!

Gazdák részére:

Valódi orosz kaukázusi gépolajat (eredeti hordóban),
Valódi Oliva gépolajakat,
Henger- és Dynamo gépolajakat,
I-ső rendű Repcze olajat (égető olaj),
Kitűnő Tovotte gépszirt,
Kék uszó kocsikenőcsöt

Legelőnyösebb petroleumforrás!

Krugstein Izidor utóda Rosenberg Izsó,
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca.

137-3-10

